

การศึกษาความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

A STUDY OF READINESS FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE FOR EXTERNAL
QUALITY ASSURANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE CHIANGRAI
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

วัศพล ชุตินทราศรี¹, ธิดาวลัย อุ่นกอง²

Watsapon Chutintarasree¹, Thidawan Unkong²

Corresponding Author E-mail: chutintaras@gmail.com

Received: Mar 05, 2024; Revised: Mar 16, 2024; Accepted: Apr 08, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 306 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 278 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 โดยวิเคราะห์ สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ และแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ 1) วางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมมากยิ่งขึ้น 2) ใช้หลักบริหารแบบมีส่วนร่วมและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงานและส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้จากสื่อที่หลากหลายมากขึ้น

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน , การประเมินคุณภาพภายนอก

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา,

¹Student in Master of Education Program in Educational Administration, University of Phayao

²ที่ปรึกษา, วิทยาลัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา,

² Advisor, School of Education, University of Phayao

Abstract

This research aimed 1) to study the level of readiness for Internal Quality Assurance for External Quality Assurance of Educational Institutions, 2) to compare the level of readiness for Internal Quality Assurance, according to variables of the school sizes and 3) to explore ways to prepare for Internal Quality Assurance for External Quality Assurance of Educational Institutions under the Chiangrai Primary Education Service Area Office 2. This research was quantitative research and qualitative research. The sample, yielding a total of 306 participants, consisted of 28 educational institution administrators and 278 teachers and educational personnel. They were selected by the table proposed by Stratified random sampling. The instrument for collecting data was a five-point-rating-scale questionnaire with the reliability of 0.98. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation. the F-test with the Sheffe's Method have been employed and interview from using content analysis. The research results were found as follows:

1. The readiness for Internal Quality Assurance for External Quality Assurance of Educational Institutions was at a high level.
2. The comparative results of the readiness for Internal Quality Assurance of the schools according to variables of school sizes had overall difference which had the statistically significant difference at the level of .05
3. The guidelines for preparing internal quality assurance were to 1) plan the development of the quality of students to have the ability to create innovations and 2) use the principles of participatory management to use technology to benefit teaching and learning, and educational institutions should encourage teachers from variety of media.

Keywords: Internal Quality Assurance, External Quality Assurance

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษานั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มียุทธศาสตร์สำคัญ ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกและได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและให้ต้นสังกัดรวมถึงสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 51)

จากประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กล่าวถึง “การประกันคุณภาพการศึกษา” ว่าเป็นการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพ ให้มีการวัดประเมินผลเพื่อการกำกับ ติดตามและตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีหลักการดำเนินการในการควบคุม ตรวจสอบ โครงสร้างการดำเนินการด้านคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จึงให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งรับทราบและเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพจากภายนอก (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา. 2561: 1-4)

จากความสำคัญดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้กำหนดพันธกิจส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อให้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้พัฒนาและเป็นกลไกในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีจำนวนทั้งหมด 141 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดขนาดของสถานศึกษา ซึ่งส่งผลโดยตรงกับการกำหนดอัตราค่าจ้างของบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละขนาดมีจำนวนบุคลากรที่แตกต่างกัน รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจะแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา และในปีการศึกษาที่ผ่านมาแม้ว่าวิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดมีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามที่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้และในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับดีเลิศ แต่ทั้งนี้มาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของเขตพื้นที่การศึกษาในบางรายวิชายังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในระดับประเทศ รวมถึงผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนยังไม่พบสถานศึกษาใดอยู่ในระดับดีเลิศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. 2565: 40)

จากผลที่กล่าวมาข้างต้น เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ยังมีข้อที่ควรพัฒนาและเตรียมความพร้อมในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อนำไปสู่การนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้เป็นไปตามที่มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้และพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

1. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 2) กล่าวถึง “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ (2561: 1-2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนื่องจาก เป็นการสร้างความมั่นใจว่าโรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน ตามที่สังคมต้องการเพื่อสืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายบทบาทการจัดการศึกษาให้โรงเรียนเป็นหน่วยรับผิดชอบ และเพื่อให้ผู้เรียนผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีความเชื่อมั่นในโรงเรียน ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องดำเนินการและตรวจสอบผลการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

Sesay, G. A. (2564: 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในว่าหมายถึง วิธีการที่สำคัญที่สุดในการติดตามและจัดการคุณภาพของการศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษา เป็นกระบวนการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งคุณภาพให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพโดยการปรับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ของสถาบันให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของสังคมในด้านอาชีพเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา โดยเน้นดำเนินการบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและโปร่งใสในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาให้กำหนดมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการวางแผนการดำเนินงาน กิจกรรมตามโครงการต่างๆทั้งในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดคุณภาพโดยมีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาผ่านการประเมินตนเองโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

2. กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561
กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ข้อ 3 กล่าวถึง “การกำหนดมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด” และได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ และให้ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการกำหนดเป้าหมาย และระบุวิธีพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจน และดำเนินการอย่างเป็นระบบทำให้เกิดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ความสามารถในการวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน และมีการนำผลการประเมินดังกล่าวไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สูงขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาและนำเสนอผลการประเมินคุณภาพของผู้เรียนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

2.2 กระบวนการบริหารและการจัดการ หมายถึง การดำเนินการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาที่ครอบคลุมด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ด้านวิชาการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนดำเนินการในแต่ละปีเพื่อนำแผนการดำเนินการไปใช้ โดยมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผน นำผลการประเมินของสถานศึกษาไปปรับปรุงแก้ไขในปีการศึกษาต่อไปและได้นำเสนอผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้รับทราบ

2.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคน มีส่วนร่วม มีการตรวจสอบ และประเมินผล เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดการเรียนรู้รายปีครบทุกรายวิชา และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ นำผลการประเมินมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนโดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตามจากผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ความพร้อมการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความพร้อมในการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา โดยการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรฐานที่เน้นคุณภาพของผู้เรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานเพื่อพร้อมรับการประกันคุณภาพภายนอกตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้มีระบบประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ แบ่งการศึกษาเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,467 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607-610) ได้จำนวน 306 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากการกำหนดสัดส่วน

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู และบุคลากรทางการศึกษา	ผู้บริหาร	ครู และบุคลากรทางการศึกษา
1. สถานศึกษาขนาดเล็ก	50	317	11	66
2. สถานศึกษาขนาดกลาง	69	897	14	181
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่	12	122	3	31
รวม	131	1336	28	278

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดและวิเคราะห์ปัจจัยที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน นำตัวแปรที่ศึกษา มาตั้งข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์แล้วคัดเลือกนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและครอบคลุมของภาษาที่นำมาใช้ในข้อคำถามข้อความ ประโยคต่าง ๆ รวมถึงการจัดพิมพ์เพื่อความถูกต้องเรียบร้อยตามระเบียบของมหาวิทยาลัย ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและของอาจารย์ที่ปรึกษานำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content

Validity) โดยใช้วิธีการคำนวณค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC: Item objective Congruence) ของคำถามแต่ละข้อตั้งแต่ 0.67-1.00 มาใช้และหาค่า IOC ทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.99

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยขอยืมหนังสือแนะนำตัวถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 141 โรงเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 306 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนและนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์หาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยใช้วัดรายด้านและรายข้อ ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเทียบกับเกณฑ์ ของบุญชม ศรีสะอาด (2554) โดยแปลความหมายได้ ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 0.00-1.50 หมายถึง มีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงแบบ F (F-test, Anova)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน กำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป
2. ศึกษานิเทศก์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป
3. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป
4. อาจารย์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอกขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษา
5. อาจารย์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาวัดและประเมินผล มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอกขึ้นไป สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้
ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยการสัมภาษณ์ และกำหนดวันนัดเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและทำการบันทึกเสียงการสนทนาโดยการขออนุญาตผู้สัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยนำผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มาสรุปความและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพร้อม	อันดับ
1. ด้านคุณภาพของผู้เรียน	4.27	0.53	มาก	3
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.43	0.57	มาก	1
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.38	0.53	มาก	2
รวม	4.36	0.51	มาก	

จากตาราง 2 พบว่าระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.

= 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.53) และลำดับสุดท้าย ด้านคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.53)

2. เปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 3 เปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	P-Value
ขนาดเล็ก	77	4.14	0.50	19.237*	.000
ขนาดกลาง	195	4.37	0.49		
ขนาดใหญ่	34	4.75	0.36		
รวม	306	4.36	0.51		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.50) สถานศึกษาขนาดกลาง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.49) และสถานศึกษาขนาดใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.36) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One way ANOVA) พบว่า มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีขนาดต่างกันมีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของความพร้อมการประกันคุณภาพภายในจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ความพร้อมการประกันคุณภาพภายใน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	8.83	5.72	23.44*	.00
	ภายในกลุ่ม	303	69.50	0.24		
	รวม	305	85.39			
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.89	4.41	13.05*	.00
	ภายในกลุ่ม	303	91.64	0.23		
	รวม	305	99.53			
3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.92	3.96	15.25*	.00
	ภายในกลุ่ม	303	78.69	0.26		
	รวม	305	86.61			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.83	4.41	19.24*	.00
	ภายในกลุ่ม	303	69.50	0.23		
	รวม	305	78.33			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

เพื่อพิจารณารายด้านพบว่าบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ตามตารางที่ 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความพร้อมการประกันคุณภาพภายใน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ขนาดของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	$\bar{X}$	4.14	4.37	4.75
ขนาดเล็ก	4.14	-	-.23*	-.61*
ขนาดกลาง	4.37		-	-.38*
ขนาดใหญ่	4.75			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่าความพร้อมการประกันคุณภาพภายในจำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก กับ สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็ก กับ สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลาง กับ สถานศึกษาขนาดใหญ่

3. แนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ผลการศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จากด้านที่มีระดับความพร้อมเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ พบว่า

2.1 แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านกระบวนการบริหารและการจัดการเพื่อให้สถานศึกษามีการดำเนินการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีดังนี้ 1) ควรใช้หลักบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม การขับเคลื่อน วางแผน กำกับติดตาม และส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณในโครงการต่างๆที่จะใช้ในการจัดหา ปรับปรุง ซ่อมแซมวัสดุ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อความพร้อมที่จะใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน 2) ควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีความชำนาญและนำทรัพยากรทางเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) ควรบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น การใช้งาน Smart Office , Cloud Online ที่ลดการใช้กระดาษและอำนวยความสะดวกในการสำรองข้อมูลและทำงานเอกสารออนไลน์

2.2 แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากครูที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน ดังนี้ 1) ควรมีการวางแผนอัตรากำลังล่วงหน้า สํารวจความต้องการในรายวิชาเอกที่ขาดเพื่อเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษามีครูที่มีความสามารถครบทุกรายวิชา 2) ควรมีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ ให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ 3) ควรส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทัศนคติจากการอบรม (Upskill-Reskill) หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 4) สถานศึกษาที่อัตรากำลังไม่ครบทุกรายวิชาควรให้ครูใช้รูปแบบ

การสอนที่ควบคู่ไปกับการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาโดย DLTV หรือ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อทดแทนในกรณีที่ครูไม่ครบชั้นและกรณีที่ครูยังไม่มี ความเชี่ยวชาญในรายวิชาต่าง ๆ

2.3 แนวทางการเตรียมความพร้อมด้านคุณภาพของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมดังนี้ 1) สถานศึกษาควรกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพและกำกับติดตามคุณภาพของผู้เรียนด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยจะต้องมีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 2) ควรพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะทางนวัตกรรมเพื่อที่จะสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และใช้เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การใช้เทคนิคการสอนแบบโครงงาน เทคนิคการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การสอนโดยใช้กระบวนการ STEM ฯลฯ เพื่อส่งเสริมความเป็นนักนวัตกรรมให้กับผู้เรียนได้ 3) ควรใช้หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมต่างๆผ่านประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ที่สืบเนื่องการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน จากผลการศึกษาระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เหตุผลสำคัญที่ทำให้ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และดูแลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากำหนดพันธกิจส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 เพื่อให้ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้พัฒนาและเป็นกลไกในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยดูแลให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องเป็นปัจจุบันและนำสารสนเทศมาใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการดำเนินโครงการ กิจกรรมตามที่แผนปฏิบัติการประจำปีได้กำหนดไว้และดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยมีผู้รับผิดชอบชัดเจนและให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ตลอดจนนำผลการตรวจสอบไปเปรียบเทียบกับเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริม สนับสนุน ในการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้และให้การนิเทศช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจึงทำให้ความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 อยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากการประกันคุณภาพภายในเป็นงานที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานเป็นหลักเพื่อเป็นการรับรองว่าสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ทศเทพ จงอมรรตน์ (2562: 80) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชวลิต พิศาลชัยกุล (2561: 76) ได้ศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและ

รายด้าน สอดคล้องกับ ภัทวิภา ลูกเงาะ (2562: 94) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เพราะเนื่องจากสถานศึกษาต้องจัดให้มีการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในขึ้น ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยที่กำหนดให้ “มาตรฐานและการประกัน คุณภาพ การศึกษา” เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีความพร้อมการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากในการกำหนดขนาดของสถานศึกษานั้นใช้จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการกำหนด ซึ่งส่งผลโดยตรงกับการกำหนดอัตรากำลังของบุคลากรในสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาแต่ละขนาดมีจำนวนบุคลากรที่ต่างกัน รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจะแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษาและจำนวนของนักเรียน สอดคล้อง กับ มัณณิตา ดอนดง (2564: 83) ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันและอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ กมลทิพย์ ไชยวุฒิ (2561: 80) ได้ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับ พรพิศ ละม้าย (2560: 92) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากขนาดสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่เป็นผลมาจากจำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากรและงบประมาณที่เป็นปัจจัยสำคัญและส่งผลกระทบต่อความพร้อมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนั้นความพร้อมการประกันคุณภาพภายในของบุคลากรจึงต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ควรพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน โดยส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ควรมีการวางแผนการดำเนินการที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยให้การบริหารจัดการและช่วยสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้เป็นรูปธรรม มีผู้รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมสนองต่อความต้องการของครูและนักเรียนได้

3. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเหลือกรณีที่ครูขาดความเชี่ยวชาญในรายวิชาได้รับมอบหมายที่ไม่ตรงกับวิชาเอกและความถนัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก
2. ควรศึกษาระดับความพร้อมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจำแนกตามประเภทประเภทการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, (2561. 22 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 11ก. น. 1-4.
- กมลทิพย์ ไชยวุฒิ. (2561). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ขวลิต พิศาลชัยกุล. (2561). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทัตเทพ จงอมรรตน์. (2562). สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พรพิศ ละม้าย. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, (2542. 19 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนที่ 57ก. น. 51.
- ภักติวิภา ลูกเงาะ. (2562). สภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มัธณิตา ดอนดง. (2564). การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 (2565). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566**. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2566, จาก www.cri2.go.th/announce/5439

-
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. **Education and Psychology Measurement**, 30(3), 607-610.
- Sesay, G. A. (2021). The Role of Internal Quality Assurance on Higher Education Institutions in Sierra Leone. Case study: Central Univercity. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2566, จาก [www.researchgate.net /publication/374581966](http://www.researchgate.net/publication/374581966)